

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

Kölcsey Ferenc lehajtja fejét

SZATMÁRI ISKOLÁM ÜNNEPÉRE

*Keresztülnéz a lelki drótsövényen:
Át-áttekinget tán egy arc Csekéről...
És látja a Tekintetes Úr, hogy dúlnak még
A szép magyar romantikák, dühöngenek még
Honni hiúságok: csárdásosztók és asztaldöngetők közt
Hervad az emberség hivalkodó csokrétája,
A büszke kalapba betűzött, hervad a szerelem rózsája,
Hervad a mosoly a szájról – szavakról hangsúly, ékezet,
Jelentés... De megvagyunk még. Majdnem megvagyunk –
Köszönjük, sajnós, változatlanul... Kinézünk
Most az Alma Mater ablakán, kibámulunk,
Mint nyelv alól a bánat...*

*És látja a Tekintetes Úr.
Mert a Tekintetes Úr már mindeneket lát.
Látja a szatmári adózó nép nyomorát.
Látja Petőfi lovát Erdőd felé ügetőben – épp oda
Rúg ki a Szamosra. Szilágyi Domokos hatalmas homlokára
Pillant: Hamletet látja, Krúdyt a ködben, Adyt, ki részeg
Konflison kering, a Dsida-fasor jegenyéi alatt
Látja zokogni Jenőket, Móricz Zsigmond nyakasságát
Látja, a Károlyi grófot, a Vécsey-házat, no meg a szatmári békét,
Ama szégyenletest. Komorló nézése néha megakad a Kazinczy
Utca és a Vörösmarty utca sarkán: zárdában látja Kaffka
Margitot, spílhózniban kovácsandrásferencet,
Ah, nicsak, oh, bizonyára engemet is lát!*

Mert a Tekintetes Úr tán mindeneket lát.
 Látja a Láncostemplomot is, lánchordta, a hajdani skólát,
 A természetrajzi szertár szekrényei mögött illúziókat lát,
 Bölcsen lappangó falfestményeket: Bethlen Gábor bevonulását
 Látja, Rákóczi, hajh, reformátorokat, pedellusokat,
 Kálvinistákat, iskolamestereket lát, Bercsényi, hajh,
 Látja Pázmány Pétert és Tyukodi pajtást, hitújítókat, hajh,
 Hitrombolókat, hajh, s ezerszer is hajh, agg ravaszdiak!

Mert a Tekintetes Úr már mindeneket lát:
 Nyögve Mátyás bús hadát, Bendegúznak vérért
 A természetrajzi szertár szekrényeiben...
 A történelmet látja: spirituszban
 A kibelezetteket, üvegszemmel a kitömötteket,
 Vitrinekben a megnyízottakat, a szabadságra
 Preparáltakat... Arpád hős magzatjait:
 Boldogságukban szinte-szinte úsznak,
 Lebegnek fojtó, édes formalinban...

Mert a Tekintetes Úr tán mindeneket lát.
 Röntgenkonrádként átlát Jánoson, ki portás volt,
 S eladta rossz gerincét... Így megmaradt nekünk.
 Kitartott, lám: vacog, fehérlík, ám vigyázzban áll.
 Itt a csontváz, forgassátok érett ésszel Jánosunk!
 Állkapcsa leng, mert megbűnhődte már. Állkapcsa
 Kattog: titkon énekel. Más szózat ez, máskeblű nép.
 Állkapcsa klattyog: folyton énekel. Lazultan bár,
 De rendületlenül. Vert hadunk csonthalmain győzedelmi
 Ének. Balsors akit régen tép: János, lát a Tekintetes
 Úr! Lát Kölcsey Ferenc, mert szertenézett, s nem lelé –
 Újra lehajtja fejét, lehanyatlík a lélek...

Weöresiáda. Váteszi szózat utókoromhoz!

Suhanc leszek még, 116 éves,
 De jó madzsar dzserek, sőt barna kislány,
 S megkérdem akkor, költők barma, pislán:
 Mit ér az ember, mit hiszen, ha téves?

Fityiszt sem értem: mért van abban érdem,
 Ha földön játszom, mászok bamba térden,
 S ti már fölöttem fontoskodva le s fel
 Tudós felnőttként jártok... Tompa testtel

*Átléptek rajtam, ám belémbotoltok,
Míg firkálok perzsára, lomba porba...
Számomra szimplák, frissek lenn a dolgok:
Egymásba huttyan tartalom s a forma!*

*Nem tudhatjátok: lelkem merre leng át,
Mily végtelenbe tart? Kit érdekelné –
Mint bomlik szét egy rímmel férces elme?
Aggult versemre köttök víg pelenkát,*

*Akárha volnék ükunokám kölke,
Ki e világot tőlem örökölte...
Makacs kacsótok, oh, minőket ír rám,
Hogy ígymegúgy, teljessé lőn a líráim:*

*Majdnem lefőztem Sziszt, Aranyt, Balassit,
Babits Mihályt, s úgy nézek föl Weöresre,
Miközben létem öntudatba lassít,
Mint alperes néz fürgébb fölpörösre,*

*Habár lehetnék szőke, kosztolányis,
Attilásabb, árpadosabb, gyulásabb,
Tajtékezőbb, mint a paprikás gulyáshab –
Élhetnék persze Kölnben, Ozsdolán is,*

*Párizsban bandibb lennék, egyre gyónibb,
Akár szabolcskás vitrinekben ó-nipp,
Vereckén Verlaine volnék, rétyi Rimbaud,
S ha forma még vénámban égi tempó,*

*Túltennék tán Reményiken reményben –
Marnék, ha túrnék, túrném, hogyha marnak,
Bölcsen szavalnék most e költeményben:
Jó volnék végre vátesznek, magyarnak!*

*Szátok mögöttem majd röhögjön össze,
Ifjak, jövődő vének – ím, kibírtam,
Pedig rút rigmust ennél többet írtam...
Bús párka sorsom bármiként bögözzé –*

*Csak nőjetek, maradjak én gügyének,
Nem ártok nyelvnek, senki népügyének:
Szép balgaságom nem székfoglalón áll,
Hű hazugságom igazabb a szónál.*

Professzor Tzimbalom gyászdalotskája

Lázáry René Sándor emlékére

*Tudom, senkit se bosszant –
Ha földbe tesznek hosszant.
Dúlt sírás-rívás nem leszen:
Mert Debretzen tsak Debreczen.
Mert Debretzen tsak Debreczen.*

*Nem voltam jó czivisnek –
Világomból kivisznek...
De túlél engem városum:
Góggel, fennköltén, sároson.
Góggel, fennköltén, sároson.*

*Nem volt Horátz, se Goethe –
Hős hírünket se bőgte!
Sok verset szerzett meg zenét:
Parnasszrúl nézte nemzetét...
Parnasszrúl nézte nemzetét...*

*Aprónak vélte, látta –
Tüdőjét tépte nátha...
Tán kálomista sem vala,
Hogy ily bolondul meghala!
Hogy ily pogányul meghala!*